

seender at fremme Tyendets Vel; de finde kun saare Uden Tilslutning; men de bestaa dog. Vi have meget ofte her i Salen stødt paa den Tanke, og navnlig have det høitærede Medlem for Kjøbenhavn's Amts 2den Valgkreds (C. B. Rimestad) og jeg meget ofte stemt sammen i denne Retning. Man har sagt: Lad Folket gjøre den Slags Ting selv, lad Folket understøtte privat, hvorfor skulle vi lade Pengene gjøre den Marsch fra Bondens Lomme ind i Statskassen og ud igjen? Ja, man er saa villig til at gaa ind paa denne Tanke, men i Gjerningen er det ikke saaledes. Hvorfor betale de ikke for deres Lærlinge paa Folkehøjskolerne saaledes, at disse Skoler kunne bestaa uden Tilskud af Statskassen? Hvorfor klatte de, hvorfor lade de deres Sønner under vise for 3 à 4 Rd., medens de burde give 10 Rd.? Det er derfor, at Højskoleforstanderne ikke kunne bestaa og holde Pjaltterne sammen uden Understøttelse. Hvorfor er det, jeg maa komme her og stille Forslag om saadanne Bevillinger til Hædersløn for lang og tro Tjeneste? Er det, fordi denne kommer Tyendet tilgode? Nei, tværtimod, den lange og tro Tjeneste kommer Arbejdsgiveren, Husbonden til større Nytte end Tyendet selv, og dog er der en saadan Afholdenhed med Hensyn til Tilslutning til disse Foreninger, som netop skulle finde deres stærkeste Støtte hos Landmændene. Det er, fordi det koster 1 eller 2 Rd. om Aaret, det er det Hele; derfor maa vi gaa til Staten. Nei, Sagen har sin Ulempe, men det har ogsaa sit Gode at gaa til Staten med Hensyn til det Slags Ting, thi ellers er det kun dem, der ere høihjerte, dem, der ere villige til at give, som maa bære Byrderne; ellers kan Onieren, der holder sig tilbage, stikke Haanden i Lommen og sidde ganske rolig; men naar vi gaa til Statskassen og opstille vort Krav, skal Onieren nok komme til at bære sin Udgift til at fylde Statskassen. Hvor der ikke er en stærkt udviklet Samsundsaaend lige indtil det Yderste, hvor ikke enhver Statsborger gjør sin Pligt — havde jeg nær sagt — sin moralske Pligt i Retning af Velgjørenhed, Dpoffuelse osv., der er det, man maa gaa ind paa denne flæve Bet for at raade Bod paa denne Ulempe. Jeg

indrømmer gjerne, at denne Understøttelse i Grundtanken er noget kunstig, det er som et andet Løkkemiddel, det afgiver ikke god Mad til daglig Brug, og det kan endda være tyvlsomt, om man ikke vilde gaa fra Helsen og Helbred, hvis man nød den; men naar der er Sygdom i Samsundet, hvad der virkelig er hos os, maa man ogsaa prøve andre Midler end den almindelige funde Mad for dermed at helbrede Sygdommen. Det er netop Grundtanken, og naar vi, som sagt, sidde ganske rolig og stikke vore Præmier i Lommen for Dyrskuer, Hingsteskuer osv., kunne vi paa ingen Maade, naar de lavest stillede, de ugunstigt stillede, de tarveligst stillede Samsundsklasser møde og gjøre Krav paa et saadant Tilskud, som vi have nydt godt af i en Række Aar, kaste dem de rene Principer, de ædle og virkelig gode Grundsatninger i Dinene, dertil ere vi ikke berettigede. Derfor vi selv havde været saa lykkelige og aldrig havde taget nogen Understøttelse af Staten, kunde der maasse være Mening deri, uagtet der endda kunde have været god Grund til at raade Bod paa de ugunstigt stillede Krav; men naar vi have siddet ganske rolig og nøiedes med de urene Statshusholdningsgrundsatninger, lige siden vi fik den frie Forsatning, skulde man saa, naar Menigmand kommer og vil nyde godt af de samme urene Statshusholdningsgrundsatninger, strax paa Dieblikket rense Grundsatningerne for at spidse Menigmand af med hans Krav? Nei, den gaar ikke! — Jeg skal ikke paa dette Trin af Sagen sige mere, men kun anbefale disse mine Forslag paa det Allerbedste til det høie Tings Velville, og jeg skal inderlig bede det undskyldte, at jeg denne Gang har maattet udbrede mig altsfor meget, idet jeg burde have kunnet sige dette ene Par Ord: Om de Vædringsforslag, jeg har fremlagt, siger jeg ikke et Ord, thi de tale for sig selv. En saadan Tillid burde jeg kunne have til det danske Folkething, og jeg vilde have havt den, hvis jeg ikke underhaanden var blevet reven ud af den Tillidsfuldhed, som jeg iøvrigt havde næret i den Retning. — Jeg skylder endnu kun at sige een Ting ligesoverfor den høitærede Minister med Hensyn til den Maade,